

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

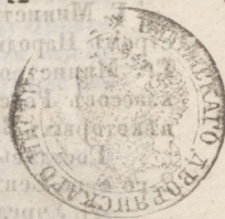
ОФИЦІАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

78.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 7-го Октября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 7-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 2-го Октября.

Государь Императоръ, при произведенномъ 16-го Сентября, въ десять часовъ утра, въ Елисаветградѣ, англійскомъ ученьи войскамъ 5-го Пѣхотнаго Корпуса съ 5-ю Легкою Кавалерійскою Дивизіею, изволилъ найти оныя въ отличномъ во всѣхъ отношеніяхъ порядкѣ и устройствѣ.

17-го числа, въ одиннадцать часовъ утра, Его Императорское Величество, осматрѣвъ Нарвскій Егерскій Полкъ, присутствовалъ при стрѣльбѣ въ цѣль Своднаго Пѣхотнаго Полка 5-го Корпуса, составленнаго изъ одной роты съ каждаго полка, по выбору Его Величества. За симъ произведено было въ Высочайшемъ присутствіи практическое артиллерійское ученье всѣмъ баттареймъ пѣшей и конной артиллеріи, при городѣ Елисаветградѣ собраннымъ. Его Величество съ особеннымъ удовольствіемъ нашелъ отличную мѣсто въ стрѣльбѣ въ цѣль, и остался совершенно довольнымъ за найденный въ другихъ частяхъ войскъ порядокъ и устройство. Послѣ сего представлены были Его Величеству юнкера и унтеръ-офицеры изъ вольноопредѣляющихся, удостоенные къ производству въ офицеры.

18-го Сентября, въ десять часовъ утра, Государю Императору вторично были представлены на смотръ полные юнкера и унтеръ-офицеры, и потомъ Его Величество изволилъ произвести линейное ученье всей кавалеріи съ ея артиллеріею, оставшись совершенно довольнымъ за найденный во всѣхъ частяхъ порядокъ и устройство. По окончаніи же ученья, Его Величество, сдѣлавъ въ лагерь тревогу войскамъ 5-го Пѣхотнаго Корпуса, изволилъ найти оныя быстро выступившими подъ ружье и въ примѣрномъ порядкѣ.

Въ пять часовъ по полудни, къ обѣденному столу Его Императорскаго Величества приглашены были всѣ начальники частей войскъ, въ городѣ Елисаветградѣ расположенныхъ, до Полковыхъ Командировъ включительно. Послѣ обѣда Его Величество изволилъ смотрѣть унтеръ-офицеровъ, отказавшихся отъ производства въ офицеры.

19-го Сентября, Государь Императоръ, произведъ войскамъ, сосредоточеннымъ при городѣ Елисаветградѣ маневръ по направленію къ городу Новомірогороду, изволилъ найти оныя въ отличнѣйшемъ во всѣхъ отношеніяхъ порядкѣ и устройствѣ.

Откушавъ на станціи Виске, Его Императорское Величество отправился въ дальнѣйшій путь въ городъ Винницу, куда и прибылъ, 20-го Сентября, въ 11½

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 2-go Października.

Jego CESARSKA MOŚĆ, przy wykonanej 16-go Września, o godzinie 10-jej z rana, w Elisawetgradzie, liniowej musztrze wojsk 5-go Korpusu Piechoty z 5-tą Lekką Dywizją Jazdy, raczył je znaleźć w wybornym pod wszelkim względem porządku i urządzeniu.

Dnia 17-go, o godzinie 11-jej z rana, Jego CESARSKA MOŚĆ, obejrzawszy Narwski Półk Strzelców, był obecnym przy strzelaniu do celu Zbiorowego Półku Piechoty 5-go Korpusu, składającego się z jednej rot z każdego półku, podług wyboru Jego CESARSKIEJ MOŚCI. Poczem wykonana była w Najwyższej obecności praktyczna musztra liniowa ze wszystkimi batteriami pieszej i konnej artylleryi, przy Elisawetgradzie zgromadzonemi. Jego CESARSKA MOŚĆ ze szczególnym ukontentowaniem widział wzorową zręczność w strzelaniu do celu, i był zupełnie zadowolony ze znalezionego w innych częściach wojsk porządku i urządzenia. Potem przedstawiani byli Jego CESARSKIEJ MOŚCI Junkrowie i pod-oficerowie z wolno-zacieżnych, uznani za godnych awansu na oficerów.

Dnia 18-go Września, o godzinie 10-jej z rana, Cesarzowi Jego MOŚCI powtórnie przedstawiani byli dla przeglądu ciż Junkrowie i pod-oficerowie, poczem Jego CESARSKA MOŚĆ raczył wykonać liniową musztrę z całą jazdą i jej artylleryą, i był zupełnie zadowolony ze znalezionego we wszystkich częściach porządku i urządzenia. Po ukończeniu zaś musztry, Jego CESARSKA MOŚĆ, rozkazawszy uderzyć na twogę w obozie wojsk 5-go Korpusu Piechoty, raczył znaleźć, że szybko wystąpiły do broni i we wzorowym porządku.

O godzinie 5-jej z południa, do stołu Jego CESARSKIEJ MOŚCI byli zaproszeni na obiad wszyscy naczelnicy wojsk w Elisawetgradzie zgromadzonych, aż do Dowódców Półkowych włącznie. Po obiedzie Jego CESARSKA MOŚĆ raczył obejrzyć pod-oficerów, którzy nie chcieli być posunięci na oficerów.

Dnia 19-go Września, Jego CESARSKA MOŚĆ, wykonawszy z wojskami zgromadzonemi przy Elisawetgradzie, obrót w kierunku miasta Nowomirgroda, raczył je znaleźć w najlepszym pod wszelkim względem porządku i urządzeniu.

Po obiedzie na stacyi Wiskie, Jego CESARSKA MOŚĆ udał się w dalszą drogę do Winnicy, dokąd też przybył, 20-go Września o godzinie 11½ z południa, w pożądanym

часовъ по полудни, въ вожделѣнномъ здравіи. По пути же слѣдованія чрезъ городъ Умань, Его Величество изволилъ осматривать Царыцынъ Садъ.

Г. Министръ Юстиціи, по соглашенію съ Г. Министромъ Народнаго Просвѣщенія, входилъ въ Комитетъ Гг. Министровъ съ представленіемъ, объ учрежденіи классовъ Россійскаго Законодѣнія при Гимназіяхъ нѣкоторыхъ Западныхъ и Великороссійскихъ Губерній.

Государь Императоръ, по Положенію Комитета, 2-го сего Сентября, Высочайше повелѣть соизволилъ:

1) Учредить сіи классы на первый разъ въ Западныхъ Губерніяхъ — при Гимназіяхъ въ Вильнѣ и Минскѣ, а въ Великороссійскихъ Губерніяхъ — при Гимназіяхъ въ Смоленскѣ, въ Воронежѣ и Симбирскѣ.

2) При учрежденіи сихъ классовъ, не увеличивая срока гимназическаго курса и ограничивъ преподаваніе законовъ тѣмъ объемомъ, въ которомъ предметъ сей преподается нынѣ въ Новгородской и Псковской Гимназіяхъ, совмѣстить Законодѣніе съ прочими науками, съ распределеніемъ часовъ по усмотрѣнію Министра Народнаго Просвѣщенія.

3) Особымъ преподавателямъ сего предмета предоставить права старшихъ учителей Гимназій, съ назначеніемъ имъ по 500 руб. серебромъ въ годъ жалованья.

4) Денги сіи назначить изъ находящихся на лицѣ запасныхъ суммъ Министерства Юстиціи, и впредъ отпускать оныя изъ сихъ суммъ ежегодно.

5) Отпустить безденежно въ каждую изъ гимназій, при коихъ учреждаются означенные классы, по одному экземпляру Свода Законовъ.

По приговору Генеральнаго Военнаго Суда, Генералъ-Лейтенантъ *Добрышнъ* за допущеніе въ бывшей подъ его начальствомъ Резервной Дивизіи Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса важныхъ беспорядковъ и злоупотребленій, послѣдствіемъ коихъ было усиленіе болѣзней и смертности между нижними чинами; за многие другіе важные беспорядки и несправности, оказавшіеся въ устройствѣ сей дивизіи, и за удержаніе у себя денегъ, отпущенныхъ гражданскимъ начальствомъ на дрова и селому, — лишается чина, орденъ, знаковъ отличія, дворянскаго достоинства и наказывается въ рядовые.

Бывшій Инспекторъ Резервной Пѣхоты и командовавшій Отдѣльнымъ Корпусомъ Внутренней Стражи, Генералъ-Лейтенантъ *Тришатиный*, за непринятіе строгихъ мѣръ къ прекращенію замѣченныхъ имъ въ той же дивизіи таковыхъ беспорядковъ и противъ безопасности ближайшихъ начальниковъ въ соблюденіи здоровья нижнихъ чиновъ; за допущеніе таковыхъ же беспорядковъ по другимъ частямъ управленія дивизіею, неосновательное донесеніе по предмету инспекторскаго смотра въ 1846 году и за ложное донесеніе о послѣдствіяхъ Высочайше порученнаго ему изслѣдованія, — лишается чина, орденъ, знаковъ отличія, дворянскаго достоинства и наказывается въ рядовые.

Государь Императоръ, при Высочайшей конфирмаціи сего приговора Генеральнаго Военнаго Суда, Высочайше повелѣть соизволилъ: *Тришатиному*, въ уваженіе прежней отличной службы, возвратитъ дворянство, съ дозволеніемъ жить въ семействѣ, гдѣ пожелаетъ, и съ опредѣленіемъ ему инвалиднаго содержанія за полученныя раны, по прежнему его чину.

— Вологодскаго гарнизоннаго баталіона рядовой изъ дворянъ Феликсъ Яковлевъ сынъ *Завадскій*, по военному суду оказался виновнымъ въ отступленіи изъ Римско-Католической вѣры въ малаканскую ересь. Высочайшею Государя Императора конфирмаціею, послѣдовавшею на докладъ Генераль-Аудиторіата по тому дѣлу въ 6-й день Августа, послѣдно рядового *Завадскаго*, лишитъ дворянства, и отослать на службу въ Отдѣльный Кавказскій Корпусъ.

Вѣлостокъ, 20 Іюля.

Въ настоящемъ году совершился первый выпускъ 24-хъ воспитанницъ изъ учрежденнаго въ 1841 году особыми щедротами Государя Императора въ г. Вѣлостокъ Института Благородныхъ дѣвицъ.

Для испытанія приготовлявшихся къ выпуску воспитанницъ по программѣ, предварительно опубликованной Советомъ Института, назначены были 28-е

здоровію. По дорозѣ zaś przejeżdżając przez Humań, Jego CESARSKA MOŚĆ raczył oglądać ogród zwany Carycyń-Sad.

P. Minister Sprawiedliwości, porozumiewszy się z P. Ministrem Narodowego Oświecenia, przedstawiał Komitetowi PP. Ministrów projekt ustanowienia kursu Prawa Rossyjskiego przy Gimnazjach niektórych Zachodnich i Wielko-Rossyjskich Gubernii.

Jego CESARSKA MOŚĆ, w skutek Uchwały Komitetu, 2-go Września, Najwyżej rozkazać raczył:

1) Zaprowadzić ten kurs na pierwszy raz w Guberniach Zachodnich — przy Gimnazjach w Wilnie i w Mińsku, a w Wielko-Rossyjskich Guberniach — przy Gimnazjach w Smoleńsku, w Woroneżu i Sybirsku.

2) Przy ustanowieniu tych lekcji, nie powiększając terminu gimnazyalnego kursu i oznaczony wykład prawa w granicach, w jakich się ten przedmiot wykłada obecnie w Gimnazjach Nowogrodzkim i Pskowskim, zastosować naukę prawa do reszty przedmiotów, oznaczony liczbę godzin stosownie do uwagi Ministra Narodowego Oświecenia.

3) Oddzielnym nauczycielom tego przedmiotu nadać prawa starszych nauczycieli Gimnazjów, z naznaczeniem im po 500 rub. sr. na rok pensyi.

4) Pieniądze te wyznaczyć ze znajdujących się w gotówce zapasnych summ Ministerstwa Sprawiedliwości, i na przyszłość wydawać je z tych summ corocznie.

5) Wydać bezpłatnie dla każdego Gimnazjum, przy którym ustanawia się rzeczony kurs, po jednym exemplarze Zbioru Praw.

Wyrokiem Jeneralnego Sądu Wojennego, Jenerał-Porucznik *Dobryszyn*, za dopuszczenie w byłej pod jego naczelnictwem Odwodowej Dywizji Oddzielnego Korpusu Kaukaskiego ważnych nieporządków i paduch, skutkiem których było zwiększenie się chorób i śmiertelności pomiędzy żołnierzami; za wiele innych ważnych nieporządków i nieakuratności, jakie się okazały w urzędzeniu tej dywizji, oraz za zatrzymanie u siebie pieniędzy, zaliczonych przez zwierzchność cywilną na drzewo i słomę, — pozbawiony zostaje rang, orderów, znaków honorowych, szlachectwa i degradowe się na prostego żołnierza.

Były Inspektor Piechoty Odwodowej i dowodzący Oddzielnym Korpusem Straży Wewnętrznej, Jenerał-Porucznik *Tryszatynski*, za nieprzedsięwzięcie surowych środków celem ukrócenia dostrzeżonych przezeń w tej dywizji ważnych nieporządków i przeciwko niedbalstwu najbliższych naczelników względem zachowania zdrowia żołnierzy; za dopuszczenie takichże nieporządków w innych gałęziach zarządu dywizji, za bezzasadne doniesienie w przedmiocie inspektorskiego przeglądu w r. 1846, i za fałszywe doniesienie o skutkach Najwyżej poruczonego mu śledztwa, — pozbawiony zostaje rang, orderów, znaków honorowych, szlachectwa i degradowe się na prostego żołnierza.

Jego CESARSKA MOŚĆ, przy Najwyższej konfirmacji tego wyroku Sądu Jeneralnego Wojennego, Najwyżej rozkazać raczył: *Tryszatynskiemu*, przez wzgląd na poprzednią odznaczającą się służbę, przywrócić szlachectwo, z dozwoleniem mieszkania z familiją, gdzie zechce, i przeznaczeniem dlań utrzymania inwalidnego za odniesione rany, podług dawniejszej jego rangi.

— Batalionu garnizonowego Wołogodzkiego szeregowy, ze szlachty, Felix syn Jakoba Zawadzkiego, przez Sąd Wojenny uznany został za winnego przejścia z religii Rzymsko-Katolickiej do herezy Mалаканської. Przez Najwyższą Jego CESARSKIEJ MOŚĆ konfirmacyą, zapisaną na przedstawieniu w tej sprawie Jeneralnego Audytoryatu, dnia 6-go Sierpnia, rozkazano: Szeregowego *Zawadzkiego* pozbawić szlachectwa i odesłać na służbę do Oddzielnego Korpusu Kaukaskiego.

Białystok, 20 lipca.

W roku obecnym nastąpiło pierwsze wypuszczenie 24 wychowawców z założonego w roku 1841, szczególniejszą hojnością Jego CESARSKIEJ MOŚĆ, w m. Białystoku Instytutu Szlacheckich Panien.

Dla egzaminu gotujących się do wypuszczenia wychowawców, podług programmatu uprzednio ogłoszonego przez Radę Instytutu, naznaczone były dni: 28 i 30 Czerwca,

и 30-е числа Июня, съ изъясненіемъ при томъ о заключеніи испытаній публичнымъ Актомъ 1-го Июля, въ день рожденія Августѣйшей Покровительницы сего Заведенія.

Къ этому времени въ Бѣлостокъ прибыли: Предсѣдатель Совѣта Бѣлостокскаго Института Г. Виленскій Военный Губернаторъ и Генералъ-Губернаторъ Гродненскій, Минскій и Ковенскій и Члены Совѣта: Гродненскій Гражданскій Губернаторъ и тамошній Губернскій Предводитель Дворянства, равно многие изъ помѣщиковъ и родственниковъ воспитывающихся въ Институтѣ дѣвицъ.

28-го Июня по утру, въ присутствіи сихъ особъ и всего Институтскаго Начальства, въ залѣ Института, экзаменъ начался съ Закона Божія, за тѣмъ слѣдовали: Церковное пѣніе, Арифметика, Географія Всеобщая и Россійская, Русская Словесность, Исторія Всеобщая и Русская, и Словесность Польская, Нѣмецкая и Французская. — Святія истины Божественнаго откровенія излагаемы были воспитанницами съ тѣмъ глубокимъ чувствомъ и знаніемъ, каковыхъ требуетъ сія священная наука, основаніе благочестивой жизни; — отвѣты ихъ и во всѣхъ прочихъ учебныхъ предметахъ были, къ истинному удовольствію внимающей публики, самыя удовлетворительныя, особенно въ Отечественной Русской Исторіи и Русской Словесности и Языкѣхъ. Не лѣзя было безъ восторга слушать, какъ безсмертныя дѣянія Великихъ нашихъ Вѣценосцевъ и доблести славныхъ нашихъ предковъ были съ вѣропопдающимъ чувствомъ къ Священному Имени Россіи передаваемы устами юныхъ питомицъ на Русскомъ языкѣ. — Пѣніе церковное исполнено было съ умиленнаго торжественностію, соединившего въ себѣ прелесть голосовъ съ высокою важностію религіознаго гимна. Познанія въ языкахъ Нѣмецкомъ, Польскомъ и Французскомъ заслужили также всеобщее одобреніе преимущественно въ послѣднемъ.

За тѣмъ посѣтители читали сочиненія дѣвицъ на разныхъ языкахъ и разсматривали приготовленные ими рисунки и рукодѣлія. Сообразная съ возрастомъ отчетливая въ изложеніи мыслей на заданныя темы самаго благонамѣреннаго и строгаго въ выборѣ содержанія, изящество и твердость юной кисти въ рисункахъ, вкусъ господствующій въ рукодѣліяхъ вызвали единодушный общій голосъ заслуженныхъ похвалъ.

30-го Июня въ 6 часовъ по полудни экзаменовали дѣвицъ изъ Естественной Исторіи и Физики на Французскомъ языкѣ. Это были такъ сказать бесѣды о дарствѣ животныхъ и явленіяхъ природы, излагаемыя со всею заимчивостію и непринужденностію самаго обыкновеннаго разказа, съ отсутствіемъ всякаго ученическаго такта. Какъ трудно достигнуть этого въ учебномъ заведеніи, при разнообразіи новитій учащихся, и слѣдовательно какой похвалы заслуживаетъ удовлетворительное преодоленіе сей трудности! Потомъ воспитанницами, при аккомпаниментѣ оркестра, превосходно разыграны были на четырехъ рояляхъ, въ 16 рукъ, разные музыкальныя пѣсы лучшихъ композиторовъ, изъ коихъ увертюра изъ Фенеллы исполнена была очаровательно прочіихъ. За музыкою слѣдовало мелодическое италіанское пѣніе. За тѣмъ воспитанницами была пропѣта прощальная пѣсня, особенно для сего случая сочиненная и передавшая въ живыхъ выраженіяхъ священныя чувства вѣропопдающей признательности къ Императорскимъ Величествамъ Августѣйшимъ Благодѣтелямъ и Виновицамъ счастливаго ихъ воспитанія; за сего пѣсню слѣдовалъ народный нашъ Гимнъ: „Боже, Царя храни!“ Вечеръ оконченъ былъ танцами дѣвицъ; восхищенныя всего былое образованіемъ изъ живыхъ гирляндъ вензелевыхъ изображеній Императорскаго Величества Государыни Александры Феодоровны. Этимъ заключили питомицы свое воспитательное поприще, запечатлѣвъ на вѣки въ признательныхъ своихъ душахъ сіе Высокое благодѣлательное и священнѣйшее для нихъ и всей Россіи Имѣ.

1-е Июля, всерадостнѣйшій для всѣхъ вѣропопдающихъ день рожденія Ея Императорскаго Величества Августѣйшей Покровительницы Института, было днемъ торжественнаго учебнаго въ немъ акта. По принесеніи поздравленія Его Высокопреосвѣщенству Господину Генералъ-Губернатору, начальство Институтское съ родственниками и родственницами дѣвицъ, и прочими посѣтителями отправилось въ Институтскую Православную Церковь, гдѣ уже находилось дѣвицъ Преславнаго Исповѣданія, отуда по

вразъ и нѣмѣніемъ о замкнѣніи тѣхже экзаменовъ актомъ публичнымъ 1-го Липца, въ день уродженія Найяснѣйшей Опіекунки tego закладу.

На часъ zakreslony przybyli do Białegostoku: Prezes Rady Instytutu Białostockiego, P. Wilenski Wojenny, Grodzieski, Minski i Kowieński Jenerał Gubernator, jako też członkowie Rady Grodzieski Cywilny Gubernator i toczny Gubernialny Marszałek, tudzież wielu obywateli i krewnych wychowujących się w Instytucie pańien.

Dnia 28 Czerwca, z rana, w obec rzeczonych osób i całej szkolnej zwierzchności, w sali Instytutu, examen rozpoczął się od nauki religii, poczem nastąpiły: śpiew kościelny, Arytmetyka, Jeografia powszechna i Rossyjska, Rossyjska wymowa, Historia powszechna i Rossyjska, tudzież wymowa Polska, Niemiecka i Francuzka. Uczennice opowiadały święte prawdy objawienia Boskiego z tem głębokim uczuciem i tą znajomością rzeczy, jakich ta święta nauka, zasada pobożnego życia, wymaga. Odpowiedzi ich ze wszystkich też innych szkolnych przedmiotów, były, z prawdziwym zadowoleniem słuchającej ich publiczności, nader zaspakajające, szczególnie z ojczyściej Historii Rossyjskiej, tudzież z wymowy i języka Rossyjskiego.

Nie można było słuchać bez wzruszenia, jak nieśmiertelne dzieła wielkich naszych Monarchów i czyny sławnych naszych przodków były z najpoddanniejszym uczuciem ku świętemu Imieniu Rossyi powtarzane przez usta młodych wychowawców w języku Rossyjskim. Śpiew kościelny został wykonany z rozrzuwającą uroczystością, łączącą w sobie wdzięk głosów z wysoką ważnością religijnego hymnu. Postępy w językach: Niemieckim, Polskim i Francuzkim, zasłużyły na powszechną pochwałę, szczególnie w ostatnim.

Następnie goście czytali ćwiczenia pańien w różnych językach i oglądali wykonane przez nie rysunki i ręczne roboty. Odpowiedna wiekowi ścisłość wykładu myśli na zadane temata moralnej i rozsądnie obranej treści, delikatność i pewność młodego pędzla, smak panujący w ręcznych robotach, wywołały jednomyślny ogólny odgłos zasłużonych pochwał.

Dnia 30 Czerwca, o godzinie 6 ej po południu, odbył się examen z Historii naturalnej i Fizyki w języku francuzkim. Były to raczej rozmowy o królestwie zwierząt i zjawiskach naturalnych, prowadzone z całym interessem i łatwością potocznego opowiadania, dalekiego od wszelkiej szkolnej przyrody. Rzecz łatwa do pojęcia jak jest trudno dopiąć tego w szkolnym zakładzie, przy tej rozmaitości umysłowego usposobienia uczących się, a następnie, jak godnym jest pochwały szczęśliwe pokonanie tej trudności! Potem ośm wychowawców, przy towarzyszeniu orkiestry, przewybornie wykonały, na czterech fortepianach, różne sztuki muzyczne cenniejszych kompozytorów, z których uwertura z opery: *Nema z Portici*, doskonałej niż inne odegrana została. Po muzyce nastąpił melodyjny śpiew w łoski. Poczem wychowawice odspiewały pѣśń pożegnalną, umyślnie w tym celu ułożoną, gdzie się malowały w żywych wyrazach święte uczucia najpoddanniejszej wdzięczności ku Ich Cesarskim Mościom, Najjaśniejszym Dobroczyncom i sprawcom szczęśliwego ich wychowania. Pѣśń tę zakończył hymn narodowy: „Boże zachowaj Cesarza“. Wieczorem były tańce, których najbardziej zajmującą część stanowił balet, tworzący cyfrę Imienia Jej Cesarskiej Mości ALEXANDRY TEODOROWNY. Zabawą tą zamknęły wychowawice swój szkolny zawód, wyruszy na wieki we wdzięcznych swoich duszach to wysokie, najdobroczynniejsze i najświętsze dla nich i całej Rossyi Imię.

Dnia 1-go Lipca, najradośniejszy dla wszystkich wierznych poddanych dzień urodzin Jej CESARSKIEJ Mości, Najjaśniejszej Opiekunki Instytutu, był dniem uroczystego szkolnego w nim aktu. Po złożeniu powinszowania JW. P. Jenerał-Gubernatorowi, zwierzchność Instytutu z obojga płci krewnych i pańien, jako też innymi gośćmi, udała się do Prawosławnej cerkwi Instytutowej, gdzie się już znajdowały panny Greko-Rossyjskiego wyznania, zkład wysłuchawszy Mszy św. przeszły do sali, gdzie się też zgromadziły, po nabożeństwie w katolickiej kaplicy od-

выслушаніи обѣдні, прибыли въ залу, куда собрались, по окончаніи служенія въ Католической Капеллѣ, и прочія дѣвицы. — Здѣсь совершенно Православнымъ духовенствомъ благодарственное Господу Богу молебствіе о здравіи, благоденствіи и долготѣи Ихъ Императорскихъ Величествъ и всего Августѣйшаго Дома. — По окончаніи молебствія Протоіерей Института *Прорвигъ* произнесъ къ окончившимъ воспитаніе дѣвицамъ поучительное слово, напутствуя ихъ, при вступленіи въ свѣтъ, благими наставленіями Христіанскаго ученія, тронувшими юныхъ слушательницъ до слезъ. — За тѣмъ прочитанъ былъ удостоенный Высочайшаго Ея Императорскаго Величества Государыни Императрицы утвержденія, всеподданнѣйшій докладъ Совѣта Института объ удостоеніи къ наградамъ отличившихся поведеніемъ и успѣхами въ наукахъ воспитанницъ, изъ коихъ по Всемилоостивѣйшему Ея Величества соизволенію удостоились, согласно всеподданнѣйшему ходатайству Совѣта, награжденія дѣвицы: Анастасія Кулаковская и Меланія Гирткевичъ золотыми вензелевыми изобразительными Имени Ея Императорскаго Величества; Еозефина Долобовская и Наталія Антропова золотыми медалями; Людвика Сивіцкая, Іоганна Колинзонъ, Емилія Тржецякъ и Ольга Вла.совская книгами.

Всемилоостивѣйше пожалованныя награды и аттестаты объ окончаніи курса наукъ, вручаемы были воспитанницамъ Г-жею Начальницею Института, прощавшеюся съ материнскою нѣжностью съ взлелѣянными ею питомицами, обнимающими ее со слезами. При этомъ случаѣ Его Высоконпревосходительство Господинъ Генералъ-Губернаторъ въ краткихъ, но самыхъ трогательныхъ выраженіяхъ обратился къ выпускнымъ дѣвицамъ, съ отеческимъ наставленіемъ о вступленіи ихъ на новый путь жизни. Вечеромъ тогоже числа Его Высоконпревосходительствомъ данъ балъ, на которомъ хозяйкою была супруга Господина Гродненскаго Гражданскаго Губернатора Ея Превосходительство Прасковья Андреевна Василькова.

Желая, чтобы вступленіе въ свѣтъ оставившихъ Институтъ воспитанницъ совершилось въ тотъ же Высокоторжественный день рожденія Августѣйшей ихъ Покровительницы, Господиномъ Генералъ-Губернаторомъ всѣ онѣ подъ руководствомъ прежней ихъ наставницы, Г-жи Начальницы Института были приглашены на этотъ балъ, на которомъ своею скромностью и обращеніемъ лучшаго тона были онѣ истиннымъ украшеніемъ встрѣтившаго ихъ привѣтливаго общества.

Такъ заключилось въ этомъ году сіе новое еще въ здѣшнемъ краѣ, торжество основаннаго Монаршими Государя Императора щедротами и охраняемаго Высочайшимъ Государыни Императрицы попеченіемъ разсадника будущихъ семейныхъ и общественныхъ добродѣтелей.

Бѣлостокскій Институтъ, въ недавнее еще время своего учрежденія имѣлъ уже счастье показать прекрасный образецъ осуществленія и деждъ родителей, ввѣрившихъ ему своихъ дѣтей; изъ него уже вышли и поступили въ общественный кругъ 24 дѣвицы, окончившія полное воспитаніе по Высочайше утвержденному для сего заведенія уставу, сей скрижали, начертанной и указанной Царственнымъ мудростію въ завѣтъ истинныхъ благъ, долженствующихъ быть посѣянными въ юныхъ сердцахъ питомицъ. Онѣ внесутъ въ нѣдра своихъ семействъ запечатлѣнную въ сердцахъ ихъ благоговѣйную вѣрноподданническую признательность къ Трону, уваженіе къ Начальству и благодарную любовь къ наставникамъ, лелѣвавшимъ ихъ дѣтство и своими стараніями и трудами устроившимъ будущее ихъ благополучіе.

Въ заключеніе справедливость требуетъ сказать, что если столь блистательные успѣхи, доказанные, при испытаніи воспитанницами, снискали имъ всеобщую похвалу, то неотъемлемая честь принадлежитъ и достойнымъ своего избранія Наставникамъ и Наставницамъ ихъ, умѣвшимъ своимъ усердіемъ и неутомимымъ трудомъ передать столь отчетливо юнымъ умамъ и юной памяти, столько разнообразныхъ познаній! Такого рода лавры, хотя они цвѣтутъ въ скромной тишинѣ, величественны въ глазахъ безпристрастныхъ, просвѣщенныхъ наблюдателей.

правленіемъ, и inne wychowawce. Tu odprawione zostały przez duchowieństwo prawosławne dziękczynne modły do Najwyższego za zdrowie, pomyślność i długie życie Ich Cesarzskich Mości i całego Najjaśniejszego Domu. Po ukończeniu modłów, Protojerej Instytutu *Prorwicz*, miał do kończących wychowanie panien przemowę, dając im przy wejściu na świat zbawienne przestrogi chrześcijańskiej moralności, które młode wychowanki do łez rozczuliły. Później odczytano przez Jej Cesarzką Mość Najwyższą zatwierdzone najpoddanniejście sprawozdanie Rady Instytutu, o nagrodach dla uczennic, które się swoim prowadzeniem i postępami w naukach najbardziej odznaczyły. Z tej liczby, w skutek Najmilościwszego Jej Cesarzkiej Mości przychylenia się do najpoddanniejczego przedstawienia Rady, otrzymały nagrody następne panny: Anastazja Kulakowska i Melania Hirtkiewiczówna, złote medale z cyfrą Jej Cesarzkiej Mości; Józefina Dobiłowska i Natalia Antropow, złote medale; Ludwika Siwicka, Joanna Kolignon, Emilia Trzeciakówna i Olga Włassowska książki.

Najmilościwiej udzielone nagrody i świadectwa o ukończeniu kursu nauk, wręczone zostały uczennicom przez Naczelniczkę Instytutu, żegnającą się z macierzyńską czułością z wypielęgowanymi przez siebie wychowankami, które ją ze łzami w oczach uściłwały. Przy tej okoliczności, P. Jeneral-Gubernator w krótkich ale przenikających wyrazach, przemówił do opuszczających zakład dziewięć, dając im ojcowską naukę jak mają postępować na nowej drodze życia. Tegoż wieczora, P. Jeneral-Gubernator dawał bal, na którym gospodynią była małżonka P. Grodzieńskiego Cywilnego Gubernatora, JW. Praskowia Wasków.

Cheąc, aby wejście na świat opuszczających Instytut dziewięć odbyło się w najuroczystszy dzień urodzenia Najjaśniejszej ich Opiekunki, P. Jeneral-Gubernator zaprosił je wszystkie, pod przewodnictwem uprzedniej ich nauczycielki, P. Naczelniczki Instytutu, na ów bal, gdzie skromnością swoją i pełnym dobrego tonu znajdowaniem się, były prawdziwą ozdobą towarzystwa, które je do swego grona z uprzejmością przyjęło.

Tym sposobem zakończyła się w tym roku nowa jeszcze w tutejszym kraju, uroczystość założonego przez szczodrobliwosć Najjaśniejszego Pana i zostającego pod Najwyższą Jej Cesarzkiej Mości opieką Instytutu, mającego stać się źródłem cnót rodzinnych i społecznych.

Instytut Białostocki, od niedawnego czasu założony, ma już szczęście okazać piękny wzór spełnienia nadziei rodziców, którzy powierzyli mu swoje dzieci; z tego zakładu weszło już do grona społecznego 24 panny, które ukończyły zupełne wychowanie podług Najwyższej utwierdzonej dla tego zakładu ustawy, — tej tablicy, nakreślonej przez mądrość Monarszą, jako rękojmnią prawdziwych dóbr, które mają być zaszczerpione w sercach młodych wychowanek. Przeniosą one na łono swoich rodzin wyrżytą w ich sercach najgłębszą, najpoddanniejszą wdzięczność dla Tronu, uszanowanie dla Zwierzchności i wdzięczną miłość ku Nauczycielom, którzy pielęgowali wiek ich młodociany i swymi trudami przygotowali dla nich przyszłą pomyślność.

W końcu sprawiedliwość nakazuje powiedzieć, że jeśli tak świetne postępy, okazane przez uczennice na publicznym popisie, zjednały dla nich powszechną pochwałę, tedy główny zład zaszczytu należy się godnie powołaniu swemu odpowiadającym Nauczycielom i Nauczycielkom, którzy gorliwością swoją i niezmordowaną pracą potrafiliby wrazić tak dokładnie w młode umysły i młodą pamięć tyle rozlicznych wiadomości. Takiego rodzaju wawrzyny, lubo kwitną w skromnej zaciszy, niemniej przeto są okazałe w oczach bezstronnych, oświeconych sędziów.

Дальнѣйшій ходъ эпидемической холеры.

Вотъ краткія новѣйшія свѣдѣнія о дальнѣйшемъ ходѣ эпидемической холеры, и ея приближеніи къ внутреннимъ Губерніямъ:

Отъ береговъ Дона и Азовскаго моря, подвигаясь къ сѣверозападу, эпидемія вскорѣ прорылась, какъ мы уже сообщали (*См. N. 76 Вѣст.*), въ сосѣднія Губерніи, Екатеринославскую, Харьковскую и Воронежскую.

1) По Екатеринославской Губерніи, съ 1-го по 15-е Августа заболѣло въ Ростовѣ 339 и умерло 245; по уѣзду было, въ продолженіе того же времени, заболѣвшихъ 625, а умершихъ 243; сверхъ того умерло въ посадѣ Азовѣ, съ 1-го по 15-е Августа, 114 изъ 240 заболѣвшихъ.

Въ дальнѣйшемъ распространеніи своемъ по Екатеринославской Губерніи, холера постоянно держалась направленной на сѣверо-западъ. По послѣднимъ извѣстіямъ болѣзнь начинаетъ примѣтно ослабѣвать. Остальная западная и самая значительная часть Екатеринославской Губерніи, по 27-е Августа была свободна отъ болѣзни, и уповательно покажется, останется свободною, такъ какъ эпидемія, по принятому ею направленію, проникла уже въ Губерніи Воронежскую и Харьковскую, миновавъ упомянутую часть Екатеринославской Губерніи.

2) Разсматривая постепенное появленіе холеры въ разныхъ мѣстностяхъ Харьковской Губерніи, нельзя не замѣтить, что ходъ ея здѣсь представляетъ значительныя отступленія отъ хода, который, на основаніи опытовъ распространенія эпидемій вообще, можно почитать нормальнымъ. Замѣчательно также, что болѣзнь поражала здѣсь сравнительно меньшее число людей, особенно въ Харьковѣ, гдѣ по мѣстоположенію и многолюдству надлежало бы, кажется, ожидать противнаго, и не взирая на жестокость припадковъ, вообще была доступна пользованію. По извѣстіямъ, простиравшимся по 22-е Августа, число всѣхъ пораженныхъ холерою въ Харьковской Губерніи простиралось до 771, изъ нихъ умерло 269.

3) 22-го Августа эпидемія проникла въ Воронежъ. Съ 26-го Августа число заболѣвающихъ начало быстро увеличиваться, и до 5-го Сентября все еще росло. Всего по 5-е Сентября заболѣло въ городѣ Воронежѣ 2,561, умерло 866.

4) Въ городѣ Саратовѣ дѣйствіе эпидеміи продолжается съ прежнею силой. Съ 22-го по 28-е Августа вновь заболѣло 1,395 и умерло 1,242.

5) На Донѣ болѣзнь въ некоторыхъ округахъ прекращается, въ другихъ продолжается, но въ легкой степени.

6) Въ городѣ Керчи открылась холера 9-го Августа на купеческомъ суднѣ. Въ самомъ городѣ Керчи и карантинѣ его заболѣло, съ 9-го по 23-е Августа, 28 человекъ, изъ которыхъ 7 умерло.

7) Въ Курскѣ болѣзнь съ 20-го Августа усилилась. Съ 14-го по 27-е Августа заболѣло всего 1,346, умерло 177.

По свѣдѣніямъ, полученнымъ послѣ 3-го Сентября, эпидемія появилась сверхъ того: 8) Августа 16, Полтавской Губерніи, въ Зеньковскомъ уѣздѣ. 9) Августа 23-го, въ городѣ Пензѣ. 10) Августа 28-го, Орловской Губерніи, въ городѣ Ливнахъ.

По доставленнымъ отъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ свѣдѣніямъ, холера снова явилась въ пограничныхъ провинціяхъ Персіи и Азіатской Турціи, именно: 9-го Августа въ Эрзерумѣ и 11-го въ Тавризѣ.

Dalszy postęp epidemicznej cholery.

Ото są krótkie nowsze wiadomości o dalszym postępie epidemicznej cholery, i jej przybliżaniu się ku Guberniom środkowym.

Od brzegów Donu i morza Azowskiego posuwając się ku północo-zachodowi, epidemia wkrótce dostała się, jak już doniesiono, (*Ob. N. 76 Kur. Wsch.*) do sąsiednich Gubernii: Ekaterynosławskiej, Charkowskiej i Woroneżkiej.

1) W gubernii Ekaterynosławskiej, od 1 do 15 Sierpnia, zachorowało w m. Rostowie 339 i umarło 245; w powiecie, w tymże przeciągu czasu, zachorowało 625 a umarło 243; nadto w osadzie Azowie, od 1 do 15 Sierpnia, z 240 dotkniętych cholera umarło 114.

W dalszém rozszerzaniu się swoim w gubernii Ekaterynosławskiej, cholera ciągle trzymała się kierunku ku północo-zachodowi; jednakże, podług najnowszych wiadomości, zaczęła już widocznie słabieć. Znaczna część zachodniego kraju Ekaterynosławskiej gubernii, do 27 Sierpnia była wolną od epidemii, i, jak się należy spodziewać, zostanie ominiona, gdyż cholera posuwając się wciąż w jednym kierunku, dostała się już do gubernii Woroneżkiej i Charkowskiej, pominawszy pomienioną część gubernii Ekaterynosławskiej.

2) Rozpatrując kolejne okazywanie się cholery w różnych miejscach gubernii Charkowskiej, nie można nie zauważać, iż postęp jej w tej prowincyi przedstawia znaczną różnicę od postępu, który, na zasadzie doświadczeń, zrobionych względem szerzenia się epidemii w ogólności, może być uważany za normalny. Godną jest także zastanowienia ta okoliczność, że stosunkowo choroba dotykała tu mniejszą liczbę osób, jak zwykle, szczególnie w Charkowie, gdzie ze względu na położenie i ludność należałoby się spodziewać przeciwnego wypadku, i pomimo gwałtowności paroxyzmów, w ogólności była łatwiejszą do leczenia. Podług wiadomości, dochodzących do 22-go Sierpnia, liczba wszystkich nawiedzonych cholera w gubernii Charkowskiej dochodzi do 771, z których umarło 269.

3) Dnia 22 Sierpnia epidemia dostała się do Woroneża. Od 26 Sierpnia liczba dotkniętych nią zaczęła szybko wzrastać, i do 5 Września ciągle się jeszcze wzmacniała. W ogóle do tej daty zachorowało w m. Woroneżu 2,561 osób, umarło 866.

4) W mieście Saradowie epidemia działa jeszcze z natężoną siłą. Od 22 do 28 Sierpnia zachorowało 1,495, z których umarło 1,242.

5) Na Donie choroba w niektórych miejscach ustaje, w innych zaś trwa jeszcze, ale słabiej już działa.

6) W mieście Kerczu cholera zjawiała się 9 Sierpnia na statku kupieckim. W samym Kerczu i jego kwarantannie zachorowało, od 9 do 23 Sierpnia, 28 osób, z których 7 umarło.

7) W Kursku choroba od 20 Sierpnia wzmogła się. Od 14 do 27 Sierpnia, w ogóle zachorowało 1,346, umarło 177.

Podług wiadomości, otrzymanych po dzień 3 Września, epidemia zjawiała się jeszcze: 8) 16 Sierpnia w Zienkowskim powiecie w gubernii Połtawskiej. 9) 23 Sierpnia w mieście Penzie. 10) 28 Sierpnia w mieście Lwów, w gubernii Orłowskiej.

Podług otrzymanych w Ministerjum Spraw Wewnętrznych wiadomości, cholera znowu zjawiała się w nadgranicznych prowincjach Persyi i Turcyi Azjatyckiej, a mianowicie: 9 Sierpnia w Erzerum, a 11 w Tauris.

ИНОСТРАННЫЕ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 4 Октября.

Ихъ Величества Король и Королева, 1-го с. м., прибыли въ замокъ Сансуи, а супруга принца Алберта Пруссаго, съ сыномъ и дочерьми своими, возвратилась изъ замка Каменца въ здѣшнюю столицу.

— Въ Прусскомъ Королевствѣ состоитъ нынѣ 24,605 публичныхъ учебныхъ заведеній, то есть, 6 Университетовъ (въ Берлинѣ, Боннѣ, Грейфсфельдѣ, Галлѣ, Кенигсбергѣ и Бреславѣ), 2 академіи (въ Минстерѣ и Браунсбергѣ съ факультетами: католическо-богословскимъ и философическимъ), 117 гимназій, 23 прогимназій, 41 семинаріи учителей учебныхъ заведеній, 100 высшихъ городскихъ училищъ, 661 среднихъ

WIAOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s i a.

Berlin, 4 października.

Dnia 1-go b. m. Król i Królowa zjechali do zamku Sanssouci, a Xiężna Albertowa Pruska z synem Xięciem Albertem i córkami, Xiężniczką Karoliną i Alexandrą, wróciła z zamku Kamenz do Berlina.

— Królestwo Pruskie ma teraz 24,605 publicznych zakładów naukowych, t. j. 6 uniwersytetów (w Berlinie, Bonn, Greifsfeld, Halli, Królewcu i Wrocławiu), 2 akademie (w Münster i Braunsberg, z fakultetami: katolicko-teologicznym i filozoficznym), 117 gimnazjów, 23 progimnazjów, 41 seminariów nauczycieli szkolnych, 100 wyższych szkół miejskich, 661 szkół średnich, 123,646 szkół elementarnych. Przy tych wszystkich zakładach

училищъ, 123,646 первоначальныхъ училищъ. Во всѣхъ этихъ учебныхъ заведеніяхъ считается 35,304 учителей, и 2,455,121 воспитанниковъ и воспитанницъ. Правительство отпускаетъ для народнаго воспитанія ежегодно по 1,089,534 тал.

Австрія.

Вѣна, 26 Сентября.

Важная, при нынѣшнихъ обстоятельствахъ, реформа по ломбардо-венціанскому королевству, которая принята будетъ съ большимъ удовольствіемъ, составляетъ здѣсь предметъ совѣщаній. Реформа сія заключается въ предполагаемомъ постановленіи, чтобы внутреннія дѣла Ломбардіи были отдѣлены отъ дѣлъ другихъ провинцій, и учреждена особая италянская надворная канцелярія. Временнымъ президентомъ этой придворной канцеляріи назначаютъ статс-министра графа Фикельмона. Такимъ образомъ Ломбардія, по примѣру Венгріи, Богеміи и Сибирской земли, получитъ собственную надворную канцелярію, но эта неожиданная, но давно желанная реформа, не мало облегчитъ сношенія дѣла сего королевства со столицею.

— Г. Уседомъ, Прусскій посланникъ при Римскомъ дворѣ, встрѣтился съ своимъ Государемъ въ верхней Италіи и сопутствовалъ ему въ Германію. Возвращаясь въ Римъ, прибылъ онъ вчера въ здѣшнюю столицу.

— Австрійскій посланникъ при С. Петербургскомъ дворѣ, гр. Колоредо, вступаетъ въ брачный союзъ съ овдовѣвшею графинею Собанскою, урожденною Потоцкою, и оставляетъ дипломатическое поприще, чтобы заняться управленіемъ своего огромнаго имѣнія. Неизвѣстно еще кто будетъ назначенъ на его мѣсто.

— Въ Местрѣ, въ окрестностяхъ Венеціи, скончался австрійскій адмиралъ Бандіера, отецъ разстрѣлянныхъ при Козенцѣ двухъ морскихъ офицеровъ.

— Архитекторъ Романо, строившій новый дворецъ князя Меттерниха, назначенный, послѣ его смерти, для жительства его вдовы, вызванъ въ Константинополь, чтобы посорить новый дворецъ для Султана, на берегу Босфора.

— Сухопутная австрійская армія состоитъ изъ слѣдующихъ войскъ: — либійной пѣхоты: 58 полковъ, 20 гренадерскихъ баталіоновъ, 6 гарнизонныхъ баталіоновъ; легкой пѣхоты: 1 полкъ тирольскихъ егерей, 12 егерскихъ баталіоновъ, 17 полковъ называемыхъ пограничными, 1 баталіонъ илирійцевъ; конницы: 8 кирасирскихъ полковъ, 6 драгунскихъ полковъ, 4 полка легкихъ егерей, 12 гусарскихъ полковъ, 4 уланскихъ полка; артиллеріи: 5 полковъ артиллеріи, отрядъ бомбардировъ, отрядъ искусственныхъ огней; техническихъ войскъ: полкъ пионеровъ, саперовъ, минеровъ, и сверхъ сего корпусъ фуришатный, состоящій изъ 4,000 чел.; вообще 398,507 чел. Въ Австрійской арміи нынѣ считается: 9 фельдмаршаловъ, 20 генераловъ отъ артиллеріи и кавалеріи, 26 фельдмаршалъ-лейтенантовъ, 119 генераловъ и 213 полковниковъ. Сравнительно съ другими германскими странами, число офицеровъ незначительно. Жалованье получаютъ слѣдующее: фельдмаршалъ 833 флор. въ мѣсяцъ и 12,000 въ годъ столовыхъ; генералъ отъ артиллеріи 666 фл. и 8,000 столовыхъ; полковникъ 149 фл.; капитанъ 75 фл. поручикъ 25 фл. въ мѣсяцъ.

Пресбургъ 27 Сентября.

Сегодня обнародованъ Императорскій декретъ о сознаніи Венгерскаго сейма къ 7-му Ноября.

— Герцогъ Венгерскаго Копачиса, государствен- ный Примасъ, скончался здѣсь послѣ непродолжитель- ной болѣзни. Мѣсто сіе, по Венгерскимъ законамъ, можетъ оставаться вакантнымъ въ теченіи восьми лѣтъ; а какъ примасъ получалъ по 600,000 гульденовъ въ годъ, то казна получаетъ значительное сбереженіе. Послѣ покойнаго примаса осталось полтара милліона гульденовъ, собственнаго имущества; притомъ онъ построилъ собственнымъ иждивеніемъ кафедральную церковь въ Гранѣ.

Лембергъ, 25 Сентября.

Тучи саранчи, появившіяся въ исходѣ прошлаго мѣсяца въ Молдавіи и Бессарабіи, долетѣли уже до Трансильваніи и могутъ вскорѣ достигнуть Галиціи. Правда, что наступающее время года, когда хлѣбъ уже убранъ, саранча не столько причинитъ вреда, но она можетъ истребить осенніе посѣвы, и кромѣ

наковыхъ jest 35,304 nauczycieli, a 2,455,121 uczniów i uczennic. Uposażenie ze strony rządu dla wychowania publicznego wynosi rocznie 1,089,534 talarów.

Австрія.

Вѣна, 26 września.

Ważna przy teraźniejszych okolicznościach dla Lombardzko-Weneckiego Królestwa reforma, która z wielkiem zadowoleniem przyjęta zostanie, jest tu właśnie przedmiotem narad. Ta reforma jest postanowienie odłączenia wewnętrznych interesów Lombardyi od interesów innych prowincyi, i utworzoną zostanie oddzielna włoska nadworna kancelarya, na której tymczasowego Prezesa przeznaczony jest Minister Stanu Hrabia Ficquelmont, który zajmie miejsce Kancelarza Lombardyi otrzymana przeto, podobnie jak Węgry, Czechy i Ziemia Siedmiogrodzka, własną kancelaryą nadworną, i ta nie spodziewana, ale dawno pożądana reforma, ułatwi nie mało związek interesów tego Królestwa ze stolicą.

— P. Usedom, Poseł Pruski, przy Stolicy Apostolskiej, który zjechał się ze swoim Monarchą w Wyższych Włoszech i towarzyszył mu do Niemiec, wracając do Rzymu stanął w dniu wczorajszym w tutejszej stolicy.

— Nasz Poseł przy dworze Petersburskim, Hr. Colloredo, zaślubia owdowiłą Hr. Sobaniską, z domu Potocką, i opuszcza zawód dyplomatyczny, w celu zajęcia się zarządem obszernych swoich włości. Jego następca nie jest jeszcze wiadomy.

— W Mestre, pod Wenecyą, umarł austriacki Admirał Bandiera, ojciec rozstrzelanych przed dwoma laty pod Cosenzą dwóch oficerów morskich.

— Architekt Romano, który wybudował nowy pałac dla Xięcia Metternicha, przeznaczony na mieszkanie dla Xiężny-wdowy po jego śmierci, powołany został do Stambułu, w celu wzniesienia dla Sułtana nowego pawilonu nad Bosforem.

— Siła lądowa Austrii składa się jak następuje: Piechota liniowa: 58 półków, 20 batalionów grenadyerów, 6 batalionów garnizonowych; piechota lekka: 1 półk strzelców Tyrolskich, 12 batalionów strzelców, 17 półków nazwanych pogranicznymi, 1 batalion Illirijczyków; jazda: 8 półków kirassierów, 6 półków dragonów, 4 półki lekkich strzelców, 12 półków huzarów, 4 półki ułanów; artylerya: 5 półków artyleryi, oddział bombardyerów, oddział ogniów sztucznych; korpusy techniczne: półk pionierów, saperów, minierów; a nadto korpus pociągów złożony z 4,000 ludzi; ogółem 398,507 ludzi. — Armia austriacka liczy teraz 9 Feldmarszałków, 20 Jenerałów artyleryi i jazdy, 26 Feldmarszałków-Poruczników, 119 Jenerałów i 213 Półkowników. W porównaniu do innych krajów niemieckich, liczba oficerów nie jest znaczna. Pensye są następujące: Feldmarszałek ma 833 zł. reń. miesięcznie i 12,000 zł. reń. stołowego rocznie; Jenerał artyleryi 666 zł. reń. i 8,000 zł. reń. na stoł; Półkownik 149 zł. reń.; Kapitan 75 zł. reń., Porucznik 25 zł. reń. miesięcznie.

Prezburg, 27 września.

W dniu dzisiejszym ogłoszony został dekret Cesar- ski, zwołujący Sejm Węgierski na dzień 7 listopada.

— Xiążę Węgierskiego Kópacz, Prymas państwa, zakończył tu życie po krótkiej chorobie. Osierocona po nim katedra, może być opróżniona, według praw Węgierskich, przez lat ośm; a że Xiążę Prymas ma 600,000 reńskich rocznego dochodu, summa ta przeto znaczne skarbi zasili. Zmarły Xiążę Prymas zostawi półtora miliona reńskich majątku prywatnego; przytém wzniosł swoim kosztem kościół katedralny w Gran.

Lwów, 25 września.

Wielkie chmury szarańczy, które przy końcu zeszłego miesiąca zjawiły się na Wołoszczyźnie i w Bessarabii, dotarły już do Xięstwa Siedmiogrodzkiego i mogą niebawem nawiedzić Galicyą. Wprawdzie w teraźniejszej porze roku, po skończonych żniwach, mniej będą szkodliwe, jednakże mogą zupełnie zniszczyć zasiewy jesienne, a c

того оставить яйца, и весной новое племя саранчи истребит все надежды земледельца. Местное правительство издало циркуляр, чтобы жители старались по возможности истреблять это вредное насекомое.

— Находящаяся въ Галиціи войска будутъ впредь состоятъ на мирномъ положеніи; это значительно уменьшитъ государственные расходы.

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ 27 Сентября.

Послѣ большаго смотра войскъ въ Коннпентъ, Король вмѣстѣ съ своимъ семействомъ возвратился въ 6 часовъ во дворецъ, гдѣ былъ большой обѣдъ, на коемъ также какъ и вчера находились перендскіи посланники. На балу находились графъ Медемъ, поручикъ Фоксъ и много другихъ чужестранцевъ.

— Архієпископъ Парижскій, пастыремъ посланіемъ къ духовенству своей епархіи, установитъ публичное молебствіе за Папу Пія IX-го и за успѣхи реформы, которую онъ предпринимаетъ. Молебствіе началось вчера: всѣ церкви были совершенно наполнены.

— Весьма много здѣшнихъ молодыхъ людей объ-
вилось письменно Папскому Нуңціо, что они готовы,
въ случаѣ нужды, служить волонтерами въ Папскомъ
войскѣ.

— Въ журналѣ *Union Monarchique* было обнародовано третьяго дня, что Нарваэзъ находится въ Парижѣ, что 16-го числа вспыхнуло въ Мадридѣ движеніе войскъ; что оно обнаружено было англійскимъ посланникомъ, что Нарваэза хотѣли арестовать, но Королева воспротивилась сему, и въ слѣдствіе сего Нарваэзъ отправился въ Парижъ. Наконецъ присовокуплять этотъ журналъ, что Серрано перешелъ на сторону Модерадосовъ, и что черезъ недѣлю Нарваэзъ, при содѣйствіи его и министра Гойэна будетъ провозглашенъ въ Мадридѣ Диктаторомъ(?). Въ *Journal des Débats* сообщаютъ также, согласно симъ извѣстіямъ, что 18 числа Нарваэзъ проѣзжалъ чрезъ-Бордо слѣдуя въ Парижъ.— Между тѣмъ слухи эти оказались неосновательными; чрезъ Бордо, правда, проѣзжалъ Нарваэзъ, но только не маршалъ а генералъ того же имени, который даже и не родственникъ перваго. Маршалъ, по послѣднимъ извѣстіямъ, вовсе не оставилъ Мадрита.

— Въ *Journal des Débats* напечатаны извѣстія изъ Алжира, подтверждающія донесеніе объ ударѣ, нанесенномъ вліянію, какое Абд-эль-Кадеръ имѣлъ на нѣкоторые мароккскія племена. Племена Гашемъ и Бенъ-Амеръ, которыя вышли изъ Алжира, и поселены были Императоромъ въ окрестностяхъ Феца, а потомъ возстали противъ него и хотѣли присоединиться къ Абд-эль-Кадеру, совершенно истреблены. Эмиръ не успѣлъ прибыть, кѣ нимъ на помощь, и даже самъ былъ атакованъ берберійцами или мароккскими кабилами, и принужденъ къ оставленію риффской провинціи, гдѣ уже за два года уничтожена была имъ власть Абдеръ-Романа. Къ сему присовокупляютъ, что тотчасъ послѣ истребленія Бени-Амеровъ и Гашемовъ сынъ Абдеръ-Романа Сидъ Магомедъ и его Каидъ, пользуясь замѣшательствомъ приверженцевъ Эмира, и присоединивши къ своимъ войскамъ значительныя подкрѣпленія, разбили Абд-эль-Кадера при Тазѣ, что онъ же, отступивъ изъ Риффы въ землю Сандовъ, былъ постоянно преслѣдуемъ и разбитъ Абд-Оманами, у коихъ оставилъ свои припасы; и что наконецъ въ слѣдствіе этихъ разныхъ бѣдствій, скрылся въ ангадскую пустыню, которая находится на правомъ берегу рѣки Малуя. Поговариваютъ, будто бы онъ былъ раненъ, и разнесся даже слухъ о его кончинѣ, который однако оказался ложнымъ. Впрочемъ какъ бы то ни было, вліяніе, какое онъ имѣлъ исчезло покрайней мѣрѣ на время. Эти извѣстія служатъ подтвержденіемъ извѣстій, обнаруженныхъ, за нѣсколько предъ симъ дней, въ Алжирскомъ Мониторѣ. Въ *Journal des Débats* присовокупляютъ съ своей стороны, что еще сомнительно овладѣлъ-ли Абд-эль-Кадеръ Тазою.

— Оби Абдеръ Романъ сообщаетъ, что онъ продолжаетъ жестоко обращаться Мароккскими жителями. Онъ совершаетъ путешествія по своему государству, захватываетъ плѣнниковъ, отсѣкаетъ имъ головы, уши и нозы, среди рукапесканій черныхъ своихъ солдатъ, самыхъ дикихъ людей всей страны. Если солдаты его завладѣютъ какою либо де-

więcej, młode pokolenie wylęgte na wiosnę z jaj złożonych w ziemi, zniweczy wszelkie nadzieje rolnika. Z tego powodu gubernium krajowe wydało okólnik, wzywając mieszkańców do wczesnego wytopienia jaj tego szkodliwego owadu.

— Armia w Galicyi przechodzi na stopę pokoju, co znacznie umniejszy dotychczasowe wydatki.

F R A N C Y A.

Paryż, 27 września:

Onegdaj, po wielkim przeglądzie wojska w Compiègne, Król wraz z swą rodziną powrócił o godz. 6-ej do St. Cloud, gdzie był wielki obiad, na którym równie jak wczoraj znajdował się Poseł Perski. Na wieczorze znajdowali się: Hr. Medem, Porucznik Fox i wielu innych cudzoziemców.

— Arcybiskup Paryżki, zalecił listem Pastorskim duchowieństwu swojej diecezji, odprawić trzydniowe publiczne nabożeństwo za Papieża Piusa IX, i za pomyślność reformi przezeń przedsięwziętych. Nabożeństwo to zaczęło się wczoraj; wszystkie kościoły przepełnione są ludem.

— Wielu bardzo z tutejszej młodzieży, oświadczyli na piśmie Nuncyuszowi Papieżkiemu, iż gotowi są, w razie potrzeby, służyć w wojsku Papieżkiemu, jako ochotnicy.

— Dziennik *Union Monarchique* doniósł był onegdaj, że Narvaez znajduje się w Paryżu; że dała 16 wybuchło w Madrycie poruszenie wojskowe; że Poseł angielski je odkrył, że Narvaeza chciano aresztować, ale Królowa sprzeciwiła się temu, i że Narvaez w skutek tego wyjechał do Paryża. W końcu dodał rzeczony dziennik, że Serrano przeszedł do stronnictwa Moderadów, i że w przeciągu tygodnia Narvaez, za pomocą jego i Ministra Goyena, zostanie w Madrycie Dyktatorem (?) *Journal des Débats* doniósł był także zgodnie z powyższemi wiadomościami, że Naryaez przejeżdżał d. 18 przez Bordeaux, udając się do Paryża. — Tymczasem wszystkie te wieści okazały się fałszywemi; przez Bordeaux przejeżdżał wprawdzie Narvaez, ale nie Marszałek, tylko Jenerał tegoż samego nazwiska, który nawet nie jest krewnym tamtego. Marszałek zaś, według ostatnich wiadomości, wcale nie opuszczał Madrytu.

— *Journal des Débats* zawiera nowiny z Algieryi, potwierdzające wiadomość o wielkiej klęsce, której doznał wprawdzie nie sam Abd-el Kader, lecz urok jego jakim umiał się otoczyć w oczach niektórych pokoleń marokańskich. Pokolenia Haszem i Beni-Amer, które wywędrowawszy z Algieryi, osiedlone zostały przez Cesarza w okolicach Fezu, a potem powstały przeciwko niemu i chciały się połączyć z Abd-el-Kaderem, zostały całkiem wyteplione. Emir nie mógł im zdążyć na pomoc, a nawet sam był atakowany przez Berberjczyków czyli Kabylów marokańskich, i zmuszony do opuszczenia prowincyi Riff, gdzie od dwóch lat niweczył władzę Abder Rhamana. Dodają, że zaraz po wytepleniu Beni Amerów i Haszemów, syn Abder-Rhamana, Sid Mohamed, i jego Kaid, korzystając z popłochu stronników Emira i przyłączywszy do swego wojska liczne posiłki, porazili Abd-el-Kadera od strony Tazy; że tenże, cofnąwszy się z Riff, do krainy Saidów, był aż tam ścigany i pobity albo zdradzony przez Beni-Omanów, u których pozostawił swe składy; że nakoniec, w skutku tych różnych klęsk, schronił się na pustynię Angad, na prawy brzeg rzeki Malui. Mówiono, że był raniony, rozeszła się nawet wieść o jego śmierci, ale ta zaraz okazała się fałszywą. Jakkolwiek bądź, omamienie, jakim się otoczył, znikło przynajmniej na chwilę. Nowiny te są potwierdzeniem wiadomości ogłoszonych przed kilką dniami w *Monitorze A gierskim*. *Journal des Débats* dodaje ze swjej strony, że ulega jeszcze wątpliwości, czy Abd-el-Kader opanował nawet był Tazę.

— O Abd-er-Rhamanie donoszą, że nie przestaje okrutnie obchodzić się z mieszkańcami Marokku. Wykonywa najazdy w swoim własnym kraju, zabiera jeńców, ucinając im głowy, uszy i nosy, wśród okłasków czarnych swoich żołnierzy, najdzikszego narodu z całego państwa. Skoro żołnierze jego opanują jaką wieś, do której się było schroniło kilku buntowników, natychmiast niszczą ją ogniem

ревнею, въ которой скрываются мятежники, тотчасъ истребляютъ всеогнемъ и мечемъ, разрушаютъ жилища, отыскивая мятежниковъ или скрытыхъ кладовъ. Народонаселение истребленныхъ племенъ Гашемовъ и Дуаровъ, простиралось будто бы до 12—15,000 чел. Муницъ всѣхъ перерѣзали, дѣтей потопили въ рѣкахъ, а женщинъ, какъ добычу, раздѣлили между мароккскими солдатами.

— Изъ Гибралтара пишутъ отъ 15-го числа с. м.: что Гибралтарскій губернаторъ, сэръ Робертъ Вилсонъ, съ большимъ участіемъ занимается свиданіемъ, должествующимъ послѣдовать между Абдеръ-Кадеромъ и Мелильскимъ губернаторомъ. Кажется, что отнынѣ эмиръ будетъ постоянно производить сношенія чрезъ сей пунктъ со своими агентами въ Гибралтарѣ, а также пребывающими въ другихъ мѣстахъ.

— Отъ исправляющаго должность Алжирскаго генераль-губернатора получено донесеніе, что онъ, посредствомъ своихъ агентовъ, развѣдалъ о пребываніи въ лагерѣ Абд-эль-Кадера какого-то Легера, прибывшаго по особому порученію англійскаго правительства.

— Въ *Courrier* сообщаютъ изъ Сиріи, что положеніе сей злосчастной страны снова возбуждаетъ опасеніе. Въ слѣдствіе покушеній со стороны Друзовъ, вѣсьма усилились новые раздоры. Марониты, не находя защиты со стороны Франціи, вознамѣрились обратиться къ Папѣ.

28 Сентября.

Генераль-губернаторъ Алжиріи, герцогъ Омальскій, выѣхалъ сегодня изъ Сентъ-Клу въ 8 часовъ утра въ Буржъ, откуда, по желѣзной дорогѣ, поѣдетъ въ Марсель. Изъ Марсели герцогъ поѣдетъ въ Тулонъ, откуда 2 Октября отправится въ Африку.

— Подписаннымъ вчера Королевскимъ постановленіемъ маршалъ Сультъ возведенъ въ званіе генераль-маршала. Въ Мониторѣ присовокупляютъ, что Король жалуетъ герцога Далматскаго почетнымъ титуломъ, сдѣлавъ для него то же самое, что въ 1660 году сдѣлано было для Тюрена, а въ 1732 году для маршала Виллара, въ награду оказанныхъ ими заслугъ.

— Въ одномъ изъ журналовъ пишутъ, что званію генеральнаго маршала присвоено, въ числѣ прочихъ привилегій то, что онъ въ торжественныхъ случаяхъ идетъ вмѣстѣ съ принцами крови и при созваніи маршаловъ, председательствуетъ въ ихъ совѣтѣ.

— Король объявилъ желаніе, чтобы статуя маршала Удино, поставлена была въ версальскомъ музеѣ.

— Въ Римѣ будетъ издаваться журналъ, подъ названіемъ *Courrier de Rome*, редакторомъ коего будетъ Г. Гранье де Касаньякъ. Французское правительство назначило ему денежное пособіе.

— Генераль Примъ, гр. Рейсъ, проживъ нѣсколько времени въ Парижѣ, воспользовался дарованною амнистіею и выѣхалъ въ Мадридъ.

— Бонелли, генеральный секретарь республики Сан-Марино, прибылъ въ Парижъ, съ особымъ порученіемъ.

29 Сентября.

Его Величество Король смотрѣлъ вчера войска, выступающія изъ Парижа, Венсенна и Версаля. Въ Королевской свитѣ находились принцы—Жуэвильскій и Монпансьерскій. По окончаніи смотра Король раздавалъ знаки отличія нижнимъ чинамъ.

— Г-нъ Роменъ-Дефоссъ пожалованъ въ контръ-адмиралы.

— Г-нъ Тетъ все еще содержится въ тюрьмѣ *Conciergerie* и въ официальныхъ журналахъ опровергаютъ слухъ, будто намѣревались перевести его въ больницу.

— Старшая изъ незамужнихъ дочерей герцогини Праленъ опасно больна. Мать герцога, приготовленная къ этому печальному извѣстію своими родственниками, увѣдомлена наконецъ о несчастномъ случаѣ въ ея семействѣ.

— Въ *La Presse* сообщаютъ, что предприняли судебное изслѣдованіе въ конторахъ обществъ Парижско-Ліонской и Ліонско-Авиеннонско-желѣзныхъ дорогъ, для открытія акцій, которыя будто бы были подарены знатнымъ чиновникамъ. То что въ *La Presse* не хотѣли высказать, и что хорошо извѣстно, заключается въ томъ что между знатными чиновниками состоитъ маршалъ Сультъ и товарищъ статсъ-секретаря по военному министерству, Баронъ Мартино-Дешенъ. Это обнаружено по показаніямъ Г. Варнери, относительно коихъ нынѣ производится изслѣдованіе.

и мечемъ, lub rozwalają domy szukając buntowników, lub ukrytych skarbów. Ludność wytopionych plemion Haszemów i Beni-Amerów, wynosiła 12—15,000 głów. Wszystkich mężczyzn wycięto w pień; dzieci potopiono w rzekach, a zaś kobiety, jako zdobycz, rozdzielone zostały między marokańskich żołnierzy.

— Z Gibraltaru piszą pod d. 15 b. m.: „Gubernator Gibraltaru Sir Robert Wilson, zajmuje się bardzo troskliwie zjazdem, jaki ma nastąpić między Abd-el-Kaderem a Gubernatorem Melilli. Zdaje się, że odtąd Emir za pośrednictwem tej twierdzy będzie utrzymywał związki z agentami swemi tu w Gibraltarze, i gdzie indziej przebywającymi.”

— Tymczasowy Gubernator Jeneralny Algierji miał donieść rządowi, o pobycie w obozie Abd-el-Kadera, angielskiego agenta, imieniem Leger, który przez rząd angielski w szczególnem poleceniu do Emira przysłany został.

— *Courrier* donosi z Syrii, że położenie tego nieszczęśliwego kraju wzbudza znowu obawę. W skutku zamachów ze strony Druzów, wybuchły nowe rozterki. Maronici, nie znajdując pomocy u Francji, postanowili udać się po nią do Papieża.

Dnia 28 września

Xiąże Aumale, Gubernator Jeneralny Algierji, wyjechał dziś z St. Cloud o godzinie 8 ej rano, udając się do Bourges, skąd odbędzie drogą żelazną podróż do Marsylii, następnie uda się do Tulonu, a stamtąd 2-go października odpłynie do Afryki.

— Postanowieniem Królewskim, podpisanem w dniu wczorajszym, Marszałek Soult mianowany został Jeneralm Marszałkiem Francji. *Monitor* w części nieurzędowej dodaje, że Król udzielając Xięciu Dalmacyi ten tytuł honorowy, uczynił dla niego to samo, co w roku 1660 zrobiono dla Marszałka Turenusza a w 1732 dla Marszałka Villars, w nagrodę ich znakomitych i chwalebnych zasług.

— Czytamy w jednym dzienniku, że jednym z przywilejów Marszałka Jeneralnego jest, iż podczas uroczystości publicznych w Paryżu, postępuje w gronie Xiążąt krwi i z urzędu przewodniczy naradom Marszałków, gdy wynika potrzeba ich zwołania.

— Król postanowił, aby posąg Marszałka Oudinot umieszczony został w muzeum Wersalskiem.

— W Rzymie ma wkrótce wychodzić dziennik francuzki, pod nazwą *le Courrier de Rome*. Redaktorem tego pisma będzie P. Granier de Cassagnac; rząd francuzki przyrzekł mu ze swej strony pomoc pieniężną.

— Jeneral Prim, Hrabia Reuss, który czas niejaki hawiał w Paryżu, korzystając z udzielonej mu amnestyi, wyjechał do Madrytu.

— Bonelli, sekretarz Jeneralny rządu Rzeczypospolitej San-Marino, przybył do Paryża w szczególnem poleceniu.

Dnia 29 września

Wczoraj odbywał Król przegląd wojsk, wychodzących z Paryża, Vincennes i Wersalu. W poczcie towarzyszącym Monarsze znajdowali się Xiążęta Joinville, Montpensier. Po odbytych przeglądach rozdał Król znak honorowy podoficerom i żołnierzom.

— P. Romain Desfosses mianowany został Kontr-Admirałem.

— P. Teste jest jeszcze w więzieniu *Conciergerie*, dzienniki rządowe zbijają pogłoskę, jakoby miał być przeniesiony do szpitala.

— Najstarsza z niezamężnych córek Xiężny Praslin żona jest niebezpieczną chorobą. Matka zaś Xięcia, dostateczuем przygotowaniu, zawiadomiona została przez krewnych o wszystkich smutnych wypadkach, które się wydarzyły w jej rodzinie.

— *La Presse* donosi, że przedsięwzięto sądowe śledztwo w biurach towarzystw Paryżko-Lyonńskiej i Lyonsko-Awignonskiej kolei żelaznych, dla odkrycia śladów akcyi, które miały być udzielone wysokim urzędnikom. Co ten dziennik nie chciał powiedzieć, a co jest powszechnie wiadomem, to, że pomiędzy temi wysokimi urzędnikami figurują Marszałek Soult i Baron Martineau Deschenetz, Podsekretarz Stanu w ministerstwie wojny. Jest to skutek denuncyacji P. Warnery, względem której rozpoczęte zostało śledztwo.

А н г л и я.

Лондонъ, 28 Сентября.

Сегодня, въ Осборнгоузъ, на островъ Вайтъ будетъ засѣданіе тайнаго совѣта, на которомъ предложено будетъ на утвержденіе проектъ благодарственной молитвы за ниспосланіе обильнаго урожая, и назначенъ день для совершенія молебствій. Слышно, что это молебствіе будетъ проходить въ Воскресенье 10 или 17 Октября. На другой день придутъ въ столицу всѣ министры и займутся разсмотрѣніемъ проектовъ, кои имѣютъ быть предложены парламенту. Съездъ министровъ отнюдь не подастъ повода къ скорѣйшему созванію парламента, который соберется въ урочное время.

— Въ *Times*, по случаю назначенія г-на Гизо председателемъ кабинета, дѣлаютъ замѣчаніе, что теперешняя политика французскаго кабинета вовсе не сходствуетъ съ тою, которою онъ руководствовался при образованіи онаго въ 1840 году. Далѣе пишутъ, что маршалъ Султъ не раздѣлялъ политическихъ мнѣній царствующей фамилии, что политика эта начала преобладать послѣ его вступленія, и что при Г. Гизо, она совершенно овладѣла кормиломъ правленія.

— Принцъ Альбертъ прѣѣхалъ вчера въ Портсн, и при многочисленномъ стеченіи народа присутствовалъ при закладкѣ тамъ больницы. Послѣ чего возвратился на островъ Вайтъ.

— Въ *Observer* пишутъ, что знатнѣйшіе купцы и банкиры намѣрены собраться для совѣщаній о мѣрахъ клонящихся къ упроченію денежныхъ курсовъ.

— Несмотря на многочисленныя банкротства, уже объявленныя въ послѣднее время и ожидаемыя впредь, по мнѣнію газеты *Times* и *Morning Chronicle*, торговля находится вообще въ хорошемъ положеніи. Несостоятельности подверглись по большей части тѣ лишь купеческіе дома, которые предались было излишнимъ хлебнымъ спекуляціямъ; единственное несчастье состоитъ въ томъ, что число ихъ гораздо значительнѣе чѣмъ сначала полагали.

— Въ *Times* пишутъ, что старинный домъ Кокерилля и комп. прекратилъ платежъ по своимъ векселямъ. Долгъ этого дома простирается до 600,000 ф. ст.

— Долги герцога Букингамскаго составляютъ до 1,800,000 ф. ст. Кажется, что вѣрители понесутъ большіе убытки, потому что до сихъ поръ, по поводу сопротивленія, только часть движимостей и прочаго имущества герцога поступила въ продажу.

— Военный Корабль *Bramble* овладѣлъ новою Гвинеею отъ имени Королевы; тамъ имѣетъ быть основано поселеніе для преступниковъ.

И т а л и я.

Римъ, 9 Сентября.

Вчерашнее празднество (въ день Рождества Богородицы) было одно изъ самыхъ величественныхъ и блистательныхъ. На народной площади (*Piazza del Popolo*) стояла еще колоссальная статуя Пія IX; у пьедестала, украшеннаго вѣсто надписи декретомъ объ амнистіи, напротивъ Монте-Пинчіо, на возвышеніи, къ которому вели четыре ступени, сооруженъ былъ великолѣпный тронъ, прислоненный къ огромной стѣнѣ, составленной изъ шелковыхъ ковровъ желтаго, краснаго и бѣлаго цвѣта. Передъ трономъ, на высокихъ пьедесталахъ, покрытыхъ приличными надписями, стояли четыре фигуры: Благоразумія, Правосудія, Умѣренности и Силы. Полъ былъ украшенъ превосходною мозаикою изъ плодовъ и цвѣтовъ. Все имѣетъ, равно какъ и площадь, съ своими оркестрами и галлереями, представляло истинно-волшебное зрѣлище. Всѣ зданія и дворцы улицы Корсо были великолѣпно украшены коврами, вѣнками и надписями. Прекраснѣйшая погода благоприятствовала празднеству. Войска, находящіяся еще въ Римѣ, и около 2,000 человекъ гражданскою гвардіи были разставлены на народной площади. Когда Папа вышелъ изъ церкви *S. Maria del Popolo* и вступилъ на тронъ, отовсюду раздались восторженныя восклицанія. Благословивъ народъ, Папа удалился. Вечеромъ поминутая площадь и городъ были иллюминированы.

— Генералъ, герцогъ Пампео Габриелли, назначенъ военнымъ министромъ съ титуломъ *Prepresidente delle armii* на мѣсто монсиньоре Медичи-Спада.

— Папа отправилъ въ Стамбулъ живописца Рубіо, съ тѣмъ, чтобы написалъ для него портретъ Султана. Султанъ принялъ его весьма ласково, и нѣсколько

А н г л и я.

Лондонъ, 28 września.

Дзisiaj odbywa się tajna rada w pałacu Królowej Osbornehouse na wyspie Wight, na której ma być przyjęta formuła modlitwy dziękczynnej za obfite żniwa, tudzież wyznaczony dzień do obchodu tej uroczystości. Mówią że tym razem odbywać się będą modły w Niedzielę 10 lub 17 października. Nazajutrz zjadą się wszyscy Ministrowie do stolicy, i zaczną odbywać zwykłe narady nad projektami, które Parlamentowi przełożone być mają. Zjazd Ministrów nie wpłynie bynajmniej na wcześniejsze zwołanie parlamentu, który dopiero w zwykłym zbierze się czasie.

— *Times*, z powodu mianowania P. Guizot Prezesem Ministrów, czyni uwagę, że teraźniejsza polityka gabinetu francuzkiego, zupełnie się różni od polityki tegoż gabinetu przy jego zawiązaniu w 1840 roku. Utrzymuje dalej, że Marszałek Soult nie podzielał polityki panującego domu, że ta dopiero po jego wejściu do gabinetu nabrała przewagi, a teraz pod P. Guizot ster rządu oświadcza.

— Xiążę Albert udał się wczoraj do Portsea, gdzie w obec nader liczного zgromadzenia ludu, założył kamień węgielny do mającego wznieść się szpitala. Dokonawszy tego obrzędu wrócił na wyspę Wight.

— *Observer* donosi, że znakomici kupcy i bankierowie krajowi zbierają się na kongress, w celu naradzenia się nad środkami, mającemi na celu nadanie stosunkom pieniężnym lepszej i bezpieczniejszej podstawy.

— Pomimo licznych bankructw, które w ostatnim czasie zaszły i jeszcze są oczekiwane, według zdania gazet *Times* i *Morning-Chronicle*, handel w ogółności jest w dobrym stanie. Upadłości bowiem spotkały po największej części tylko te domy, które się dały uwieść zbyt wielkim spekulacyom zbożowym; jedynym nieszczęściem jest, że ich liczba daleko jest większa niż się tego spodziewano.

— *Times* donosi, że starożytny dom handlowy Cockerill i spółka zawiesił swoje wypłaty. Stan bierny rzeczonożu domu wynosi 600,000 funt. szter.

— Długi Xięcia Buckingham mają wynosić około 1,800,000 f. szt. Zdaje się, iż wierzyciele wielkie poniosą straty, dotychczas bowiem sprzedaż ruchomości i dóbr Xięcia, z powodu prawnego oporu, tylko w części uskuteczniiona być mogła.

— Okręt wojenny *Bramble* zajął w posiadanie Nową Gwineę w imieniu Królowej; ma tam być założona osada karna.

W a o o n y.

Rzym, 9 września.

Wczorajsza uroczystość (Narodzenia N. P. M.) była jedną z najwspanialszych i najświetniejszych w Rzymie. Na placu Ludu (*del Popolo*) stał jeszcze kolosalny posąg Piusa IX; u podstawy jego, ozdobionej, zamiast napisów dekretem o amnestyi, naprzeciw góry Monte-Pincio, na wznesieniu o czterech stopniach, umieszczony był wsparty tron, oparty o wielką ścianę utworzoną z jedwabnych dywanów żółtego, czerwonego i białego koloru. Przed tronem, na wysokich podstawach, okrytych stosownemi napisami, stały cztery figury: Mądrości, Sprawiedliwości, Umiarowania i Mocy. Podpoże tronu było ozdobione najpiękniejszą mozaiką z owoców i kwiatów. Wszystko to razem z przepysznym placem, orkiestrami i kruzgankami, przedstawiało prawdziwie czarujący widok. Wszystkie gmachy i pałace ulicy *Corso* były wspaniale ozdobione kobiercami, girlandami i napisami. Najpiękniejsza pogoda sprzyjała tej uroczystości. Wojska znajdujące się jeszcze w Rzymie i około 2,000 ludzi gwardyi narodowej, były uszykowane na placu *del Popolo*. Gdy Papież wyszedł piąwszy z kościoła *St. Maria del Popolo* i zasiadł na tronie, wsząd okrzyki najżywsze okrzyki uniesienia. Udzieliwszy Apostolskie błogosławieństwo, Papież wrócił do swego pałacu. Wieczorem, plac Ludu i miasto były rześko oświecone.

— Jenerał, Xiążę Pompeo Gabrieli, został mianowany Ministrem wojny z tytułem *Prepresidente delle armi* w miejsce Monsignora Medici Sada.

— Przed niejakim czasem Papież posłał do Stambułu malarza Rubio z poleceniem zdjęcia dlań portretu Sułtana. Sułtan przyjął najuprzejmiej artystę i po kilkakroci

разъ, съ большимъ удовольствіемъ сидѣлъ передъ нимъ для снятія сказаннаго портрета во весь ростъ. Г. Рубіо отправился уже 27 минувшаго мѣсяца съ портретомъ изъ Константинополя въ Чивитавеккіо.

— Французскій писатель Балледье (*Balleydier*) въ недавно изданномъ сочиненіи: „Римъ и Пій IX“ разсказываетъ слѣдующій трогательный анекдотъ. Однажды, сквозь пеструю Швейцарскую Стражу, протѣснился къ Папѣ Пію IX мальчикъ и подалъ ему просьбу, написанную имъ самимъ. Просьба была слѣдующая: „Святѣйшій отецъ! у меня бѣдная, больная мать; я еще такъ малъ, что не могу содержать ни ея, ни себя. Жестокій хозяинъ гонитъ насъ изъ дому, потому что мы не можемъ заплатить ему четырехъ пиастровъ, которые должны за квартиру. Ахъ, какъ бы мы были счастливы, если бы имѣли четыре пиастра! Святѣйшій отецъ, дай мнѣ взаймы четыре пиастра; когда вырасту, отдамъ ихъ тебѣ.“ Эта просьба тронула Пія. Онъ приказалъ немедленно дать мальчику десять пиастровъ. „Нѣтъ, мнѣ нужно только четыре пиастра“, вскричалъ обрадованный мальчикъ. Пій наклонился къ ребенку, положилъ руку ему на голову, и сказалъ растроганнымъ голосомъ: „Возьми: четыре пиастра себѣ, а шесть твоей матери; покуда ты не вырастешь, я буду платить за квартиру.“

Ливорно, 9 Сентября.

Вчерашній день былъ праздникомъ для всѣхъ жителей здѣшняго города. Всѣ сословія, всѣ вѣроисповѣданія соединились для общаго, братскаго торжества. Иностранцы, которые здѣсь живутъ или случайно находятся, не захотѣли отстать отъ прочихъ, и въ ликующихъ толпахъ народа можно было видѣть Англичанъ, Грековъ, Германцевъ. Съ раннаго утра до поздней ночи на улицахъ и площадяхъ города гремѣла музыка, развѣвались флаги и раздавались шумныя, радостныя восклицанія. Слишкомъ десять тысячъ чело-вѣкъ съѣхалось по желѣзной дорогѣ изъ окрестностей, и всѣ сосѣдніе города прислали по корпусу музыкантовъ. Утромъ, на большой площади передъ соборомъ, пропѣто *Te Deum*, а послѣ полудня, на новой площади, открыта статуя великаго герцога, къ чему были приглашены также иностранные консулы. Потомъ, посреди восторженныхъ восклицаній, былъ пропѣтъ дилетантами и дилетантками гимнъ Пію IX-му. Всѣ обнимались, на глазахъ многихъ сверкали радостныя слезы. Бѣдные были богато одѣлены. Не нужно, кажется, говорить, что это ликованіе, этотъ народный восторгъ произведены извѣстіемъ объ учрежденіи національной гвардіи. Никакіе беспорядки не возмутили общаго торжества, которое, напротивъ, послужило къ примиренію многихъ лицъ и даже цѣлыхъ фамилій, долговъ враждовавшихъ между собою.

— Моденское Герцогство послало войска къ Тосканской границѣ безъ предварительнаго извѣщенія, и очень стѣснило сообщеніе чрезъ границу, такъ что никто изъ жителей Тосканы не пропускается чрезъ Моденскую границу безъ паспорта. Это очень неприятно для жителей Піетрасанты, которые находятся въ ежедневныхъ живыхъ сношеніяхъ съ Массою. Уже вчера были посланы отсюда войска въ Піетрасанту, для наблюденія за Моденцами. — Герцогъ Луккскій оставилъ свои владѣнія, издавъ декретъ, которымъ поручаетъ управленіе оными регентству. Причиною этой мѣры приводитъ герцогъ разстроенное здоровье. Регентство состоитъ изъ президента, маркиза Маццарозы, и государственныхъ совѣтниковъ. Оно занимается теперь составленіемъ болѣе свободныхъ законовъ тисненія, постановленіемъ о гражданской гвардіи и устройствомъ финансоваго положенія, повидимому неблестящаго.

— *Allgemeine Zeitung* получила прямые извѣстія изъ Сициліи, доходящія до 6-го Сентября. Въ этихъ извѣстіяхъ утвѣряютъ, что безпокойства въ Калабріи продолжаютъ, и что на островѣ Сициліи господствуетъ мрачный духъ, предвѣщающій мало добраго. При безпокойствахъ, происходившихъ въ Мессинѣ 2-го Сентября, мятежники разогнаны нѣсколькими выстрѣлами картечью. Впрочемъ, до шестаго числа, безпокойства не возобновлялись.

наибольшую przyjemностію, сидѣлъ передъ нимъ для malowania rzeczонного портрету w całej postaci. P. Rubio odpłynął już z wizerunkiem 27 go z. m. ze Stambuła do Civitavechia.

— Pisarz francuzki Balleydier, w świeżo ogłoszonym dziele: „Rzym i Pius IX“, opowiada następną tkliwą anegdotę. Razu jednego, przecisnął się przez szeregi Szwajcarskiej Gwardyi do Papieża Piusa IX chłopezyk, i wręczył mu prośbę przez siebie napisaną. Prośba była następującego brzmienia: „Najświętszy Ojcze! mam ubogą, chorą matkę; ja zaś jestem tak mały, że nie mogę ani jej ani siebie utrzymać. Okrótny gospodarz wypędza nas z domu dla tego, że nie możemy zapłacić mu czterech piastrow, któreśmy za mieszkanie winni. Ach! jakżebyśmy byli szczęśliwi, gdybyśmy mieli cztery piastry! Najświętszy Ojcze! pożycz mi cztery piastry; skoro wyrosnę, zwrócę je tobie.“ Prośba ta wzruszyła Papieża. Rozkazał natychmiast wyliczyć chłopcowi dziesięć piastrow. „Nie, mnie tylko potrzeba cztery piastry“, zawołał uradowany chłopiec. Pius nachylił się ku niemu, położył mu rękę na głowie i rzekł rozczulonym głosem: „Weź: cztery piastry dla ciebie, a sześć dla twojej matki. Dopóki nie wyrośniesz, ja będę płacił za mieszkanie.“

Liorno, 9 września.

Dzień wczorajszy był dniem świątecznym dla wszystkich mieszkańców tutejszego miasta. Wszystkie stany, wszystkie wyznania, połączyły się w obchodzie ogólnej, braterskiej uroczystości. Cudzoziemcy, tak zamieszkali ciągle, jako też znajdujący się tu chwilowo, nie chcieli odłączać się od innych, i wśród radośnych tłumów ludu można było dostrzegać Anglików, Greków i Niemców. Od samego rana do późnej nocy, na ulicach i placach miasta brzmiała muzyka, powiewały chorągwie i rozlegały się radośnie okrzyki. Przeszło dziesięć tysięcy osób przybyło żelazną drogą z okolic, a wszystkie pobliskie miasta nadesłały po chorze muzyków. Rano, na wielkim placu przed katedrą, odśpiewano *Te Deum*, a po południu na nowym placu postawiony został posąg Wielkiego Xięcia, na który to obrzęd zaproszeni też byli zagraniczni Konsulowie. Następnie, wśród najwyższych okrzyków, został odśpiewany przez amatorów i amatorki hymn na cześć Piusa IX. Wszyscy się uściskali nawzajem, a w wielu oczach jaśniały łyzy radości i rozczulenia. Ubodzy otrzymali hojną jałmużnę. Niemca zda się potrzeby dodawać, że ta radość, ten zapał ludu zostały wywołane wiadomością o ustanowieniu gwardyi narodowej. Żadne zaburzenie nie naruszyło tej publicznej uroczystości, która owszem przyczyniła się do pojednania wielu osób, a nawet całych rodzin, dotąd nawzajem sobie nieprzyjaznych.

— Xięstwo Modeny posłało wojska swoje ku granicom Toskanii, bez uprzedniego o tém zawiadomienia, co bardzo utrudniło stosunki pograniczne, tak dalece, iż nikt z mieszkańców Toskanii nie jest wpuszczony bez pasportu w granice Modeny. Okoliczność ta jest zwłaszcza nieprzyjemną dla obywateli Pietrasanto, którzy zostają w codziennych, ożywionych stosunkach z Massą. Już wczoraj były posłane stąd wojska do Pietrasanto dla obserwowania Modenczyków. — Xiążę Lukki opuścił swoje posiadłości, ogłoszwszy wprzód dekret, mocą którego zarząd kraju porucza Rejencyi. Zapowód do tego kroku, podaje Xiążę osłabiony stan swego zdrowia. Rejencya składa się z Prezydenta, Margrabiego Mazzarosa i Radców Stanu. Trudni się ona obecnie ułożeniem liberalniejszych praw w przedmiocie druku, ustawą dla gwardyi narodowej, i urządzeniem skarbowości, która, jak się zdaje, nie jest w kwitującym stanie.

— *Gazeta Powszechna Augsburska* otrzymała wprost wiadomości z Sycylii, dochodzące do 6 września. W tych wiadomościach zapewniają, że zaburzenia w Kalabryi nie ustają, i że na wyspie Sycylii panuje duch ponurości, nie wiele dobrego rokujący. Przy zaburzeniach, które zaszły w Messynie, 2 września, buntownicy zostali rozproszeni kilku wystrzałami z dział. Zresztą, do 6 września, niepokojności się nie ponawiały.